

Baýramyň syýasy jedeli

Category: Kitapcy, Publisistika, Sözler

написано kitapcy | 26 января, 2025

Baýramyň syýasy jedeli BAÝRAMYŇ SYÝASY JEDELI

Amerikan ýazyjysy Uilýam Folkneriň bir sözi bar: «Geçmiş asla ölmeyeär. Hatda ol geçmiş hem däl».

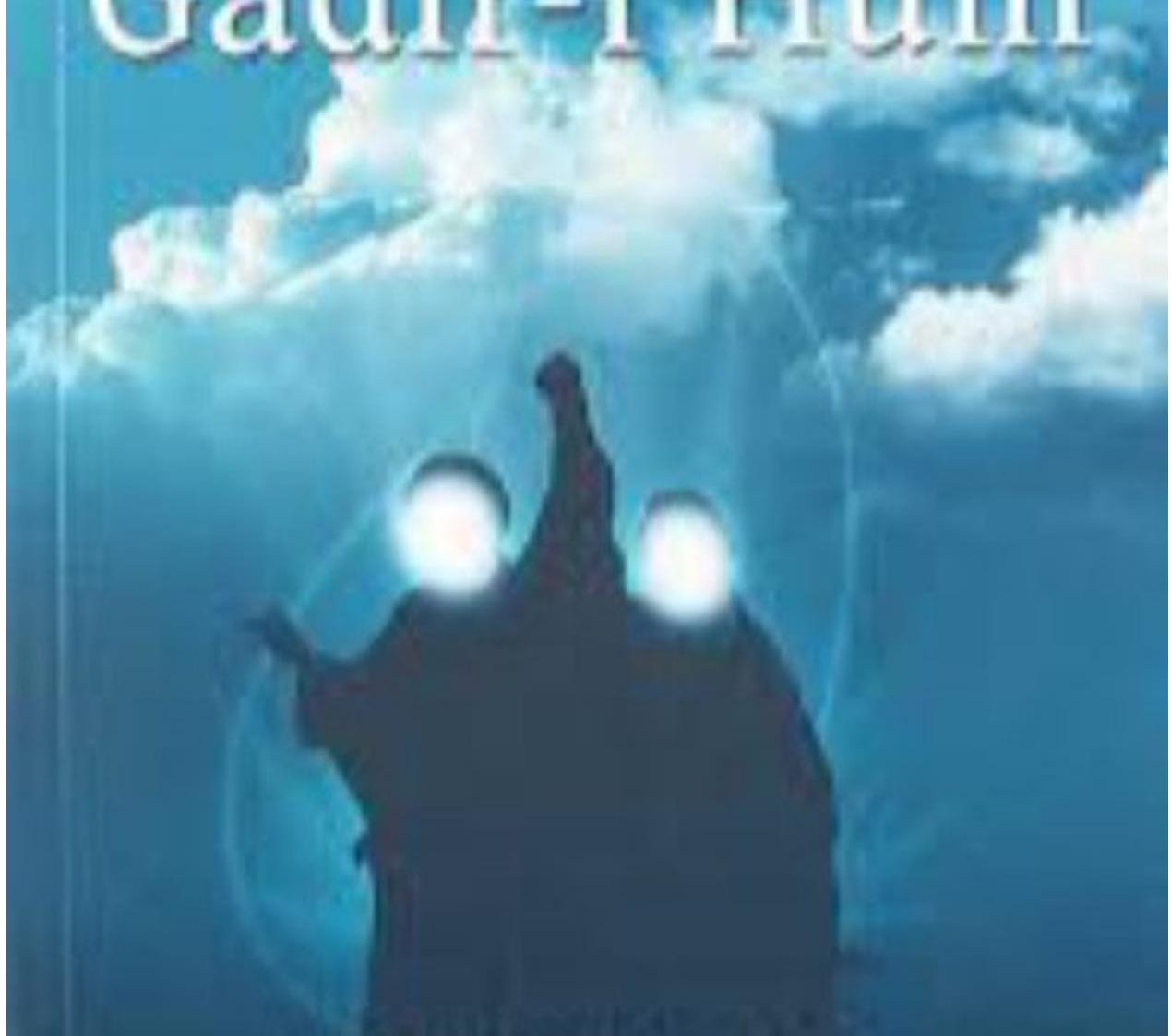
Bu sözi ýatlatmagyma ýurdumyzyň syýasy partiýalarynyň ýolbaşçylarynyň arap-alawy raýatlarymyzyň Gadyr-Hum baýramyny gutlap, gutlag hatlary bilen çykyş etmekleri sebäp boldy. Birküç sany žurnalistden başga bu barada ýazanam bolmady! Gadyr-Hum baýramy hakda nämüçin pikir alşylanok, sessizje üstünden geçilýär.

Ýogsam bolmasa, geçen ýekşenbe günü Gadyr-Hum baýramydy. Shaýylaryň baýram edip belleýän, sünnileriň bolsa ret edýän wakasynyň aňyrsynda näme bar? Mesele onuň baýram bolup-bolmazlygynda däl-de, taryhy hakykatlarda... «Tagut» kitabymy ýone ýere ýazmadym-a!

Muhammed Deşti

110 Soruda

Gadir-i Hum

* * *

Gadır-Hum bir ýeriñ ady...

«Uly kölegelik gün» diýilýän, bakyýete göç etmeginden birnäçe aý öň soňky haj zyýaratyndan dolanyp gelende Hezreti Muhammet (s.a.w) 632-nji ýylда ýüz müň adamlyk märekäni üýşürip hutba berdi...

Hutbada aýdylan sözleriň manysynyň üstünde häzirem jedel gidýär. Şeýle:

Hezreti Muhammet (s.a.w) «Sakaleýn» hadisy bilen başlady we iki amanat galdyrды: Kurany-Kerim we Ehli-Beýt...

– Asla olardan öñe geçmäň, ýogsa heläk bolarsyňz we asla olardan yza galmaň, ýogsa heläk bolarsyňz... – Dowam etdi: – Eý ynsanlar... Ynsanlaryň möminleriň üstünde özlerinden has ygtyýarly bolany kimdir?

Musulmanlar jogap berdi:

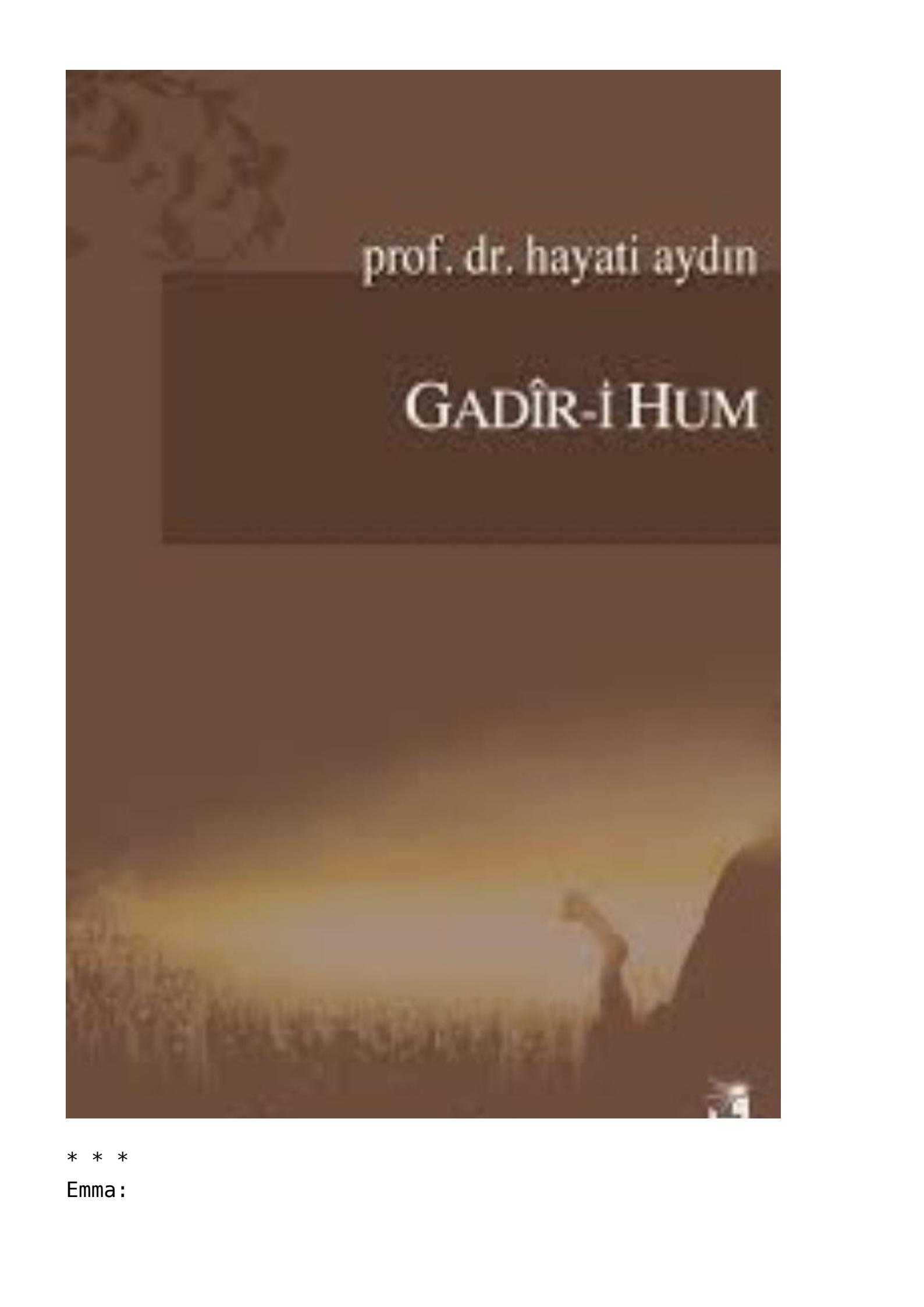
– Sensiň, ýa Resulalla!

Muhammet pygamber (s.a.w) Hezreti Alyny ýanyna çagyryp, şeýle diýdi:

– Alla meniň möwlamdyr, menem möminleriň möwlası we men olaryň üstýnde has köp ygtyýarlygym bar. Biliň ki, kimiň möwlası men bolsam, Aly-da onuň möwlasdyr. Allahym, ony weli edineneniň welisi bol. Oňa duşman bolanyň duşmany bol... Oňa ýardam edene ýardam et, ony ýalñyz goýany ýalñyz hoý. Hem ol nirä dönse, haky şonuň bilen döndür. Bu sözlerimi bu ýerde duranlar ýoklara ýetirsinler.

Häzir shaýlar şol günü Gadyr-Hum baýramy hökmünde belleýärler. Gadyr-Hum gününiň baýram edilmegi ilkinji shaýy döwleti Buweýhileriň döwründe başlady (Ilkinji aşura ýas-matam çäreleri-de buweýhileriň döwründe geçirildi).

Häzir bu baýram Eýran, Yrak, Siriýa, Ýemen ýaly käbir ýürtlarda giňden bellenýär...

prof. dr. hayatı aydın

GADİR-İ HUM

* * *

Emma :

Bu hadisyň üsti elmydama jedelli boldy.
Sünniler hadisy ret etmeseler-de, «möwla», «weli» sözlerine
başga many berýär: «Halyflyk we ymamlyk bilen dahylly ýeri
ýok». Hatda Gurhanyň «Tahrim», «Ýunus», «Toba» sürelerini
mysal görkezdiler: sözüň «dost» manysynyň bardygyny öňe
sürdüler. Hezreti Alyny «Allanyň dosty» yqlan etdiler...
Elbetde, munuň garşylykly jogabyny bermän goýmadylar... Jedel
házirem dowam edýär.

Eýse taryhda hossarlyk (ýagny oruntutarlyk, опекун -t.b.)
hemise jedelli tema bolup gelmedimi?

Hezreti Adam atanyň oruntutary Kabyldy. Abyl ony öldürenden
soñ Alla hibe (bagış etmek) hökmünde Şisi berdi. Hatda şonuň
üçin onuň künýesi Hibetullady. Ýagny peşgeşdi...

Şiş Idris pygambere çenli Anuş, Kaýnan, Mahlain, Ýarub
pygamberleriň oruntutary boldy... Şeýle-de:

Ýakup pygamberiň oruntutary Ýusup... Musa pygamberiň oruntutary
Ýuşag... Sületman pygamberiň oruntutary Asaf... Isa pygamberiň
oruntutary Şemun al Safa...

A Hezreti Muhammediň oruntutary kim? «Men ylmyň şäheri, Aly
bolsa onuň gapasydyr» diýmeginiň manysy nämedi?

Soner ÝALÇYN.

«SÖZCÜ» gazeti, 27.06.2024 ý. Publisistika